

MAAOMAAVALITSUS

EESTI MAAOMAAVALITSUSTE LIIDU HÄALEKANDJA

28. oktoobril 1937. a.

Nr. 10

VIHETEISTKUMNES AASTAK.

Väljaandja: Eesti Maaomavalitsuste Liit.

Toimetaja: A. Loorits

Tellimise hind:	Toimetus ja talitus:	Kuulutuste hinnad:
Aastas Kr. 5.—	Tallinnas, Roosikrantsi nr. 12.	1 lhk. Kr. 40.—, ½ lhk. Kr.
Pooles aastas „ 2.50	Tel. 452-72. Posti j. arve nr. 252.	20.—, ¼ lhk. Kr. 10.—, ⅛ lhk.
1923. aastak. „ —.50	Jooksvad arved: Eesti Pangas nr.	Kr. 5.—.
1924.—1935. a. à . . . „ 2.50	609, E. Rahvapangas nr. 991 ja	Dokumentide kaotamise kuulu-
	Põllumeeste Keskpangas nr. 728.	tused 50 senti dokumendi pealt.

Ilmub üks kord kuus, 12 numbrit aastas.

0303

SISU:

Eesti keel kantseleides	Lk. 147
Vallaomavalitsuste arvepidamise ümberkorraldamisest	„ 151
Vallaomavalitsuse eelarve nomenklatuur	„ 152
Küsimusi ja vastuseid	„ 160
Kuulutusi	„ 146

KUULUTATAKSE MAKSVUSETAKS:

Anna Karu hobusepass, väljaantud Võtikvere vallavalitsusest 7. dets. 1920. a. nr. 165 all Karl Karu nimele.

Omavalitsuse**kantseleimargid**

25-sendilised

on saada

Eesti Maaomavalitsuste Liidu

büroost

hinnaga 25 senti poogen (100 tükki).

**Eesti Omavalitsuste ja Ühis-
tegeliste Asutuste Kindlus-
tus A.-S.**

„OMA“

Seltsi omanikeks-peremeesteks on omavalit-
sused, pangad ja põllumajanduslikud ühi-
sused

**Suurem ja
edurikkam
koduma
kindlustusettevõte**

Seltsi juhatus: Tartus, omas majas Riia t. 41.
Telef. 3-44 ja 16-12.

Osakonnad: Tallinnas, Rakveres, Võrus,
Viljandis, Pärnus, Tõrvas ja Kuressaares

Kaastöölisele ja tellijatele!

Ajakirja mahutavuse tõstmiseks on soovitav, et avaldamiseks saadetud artiklid oleksid võimalikult kokku surutud. — Trükivigade vältimiseks on tarvilik, et käsikirjad oleksid kirjutatud selgestiloetava kirjaga; eriti soovitav on masinakiri ridade laiema vahega. Toimetus jätab enesele õiguse käsikirja lühendada ja keeleliselt korrigeerida. — Avaldamata jäänud artiklite käsikirjad saadetakse tagasi ainult vastaval, käsikirjale juurdelisatud soovil.

Ajakirjas antakse vastusi tellijate küsimustele. Kui keegi tellijaist soovib saada vastuse enne järgmise numbril ilmumist, siis saadetakse sellekohasel soovil vastus posti kaudu kätte, kui selleks on lisatud juurde 10-ne sendiline postmark. Toimetus jätab enesele õiguse avaldada ka kirjateel saadud vastused, kui küsimused põhimõttelised ja üldhuvilised. Küsijate nimesid ei avaldata, kuid küsijatele, kes oma nime ega aadressi ei teata, ei vastata.

Eesti keel kantseleides.

Ed. Roos.

Mag. J. Aaviku grammatikas leidub sihitise õigekeelsust käsitleva peatüki alguses motona lause: „Objekt ja selle õigekeelsus on kõige keerulisem ala eesti grammatikas“. Küllap vist selles on veendunud iga teadlikum keeletarvitaja. Kuipalju sellega soostuvad vallakantseleide kirjamehed, on muidugi iseküsimus. Ja eks see sõltugi sellest, kuivõrra neist keegi on huvitatud sellest, kuidas nad kirjutavad.

Kas tohiks osundatud moto olla kasutatav vabandusena sihituse alal tehtavate vigade suhtes? Vastuse sellele küsimusele määrab vigade laad. Kui vigade vaatlusel süveneda kõigisse üksikasjusse, arvustades sihitise tarvitamist nii lihtsamail kui ka kõige keerulisemail juhtumel, siis võib nõrk keeletarvitaja esitada selle vabanduse, kuid ainult peenustesse minevais küsimustes. Hoopis vastupidi on lugu sel juhul, kui tähelepanu keskendada sihitise õigekeelsuse põhinõuete täitmisele, s. t. kui vaatluse alla võetakse jämedad vead. Nii sugusel korral on igasugune enesekaitmine asjatu, sest kes teeb jämedaid sihitisvigu, selle read kubisevad tavaliselt ka muudest jämedatest vigadest.

Milles seisneb siis sihitise õigekeelsuse keerulisus? Eesti keel tarvitab teatavasti kahe sugust sihitist: täis- ja osasihitist. Täis-sihitis on ainsuses harilikult omastavas käändes, erijuhtumel nimetavas käändes, mitmuses ainult nimetavas käändes, osasihitis on alati osastavas käändes. Ja asetamises õigesse käändesse seisnebki sihitise keerulisus. Täissihitist tarvitatakse siis, kui sihitis väljendab tervikut või kogu asja ja kui pöördsona tegevus on lõpule, kindla tulemuseni viidud. Kolmandaks tingimuseks on seejuures, et lause peab olema jaatav. Kui üks neist kolmest tingimusest puudub, ei või tarvitada täissihitist, vaid õige on osasihitis.

Jälgime nüüd patustusi täissihitise vastu vallavolikogu-protokolles, esitades lausenäited enne nii, nagu nad esinevad protokolles, s. t. kõigi vigadega, ja siis parandatud kujul.

„otsustas maakoha saajaks määrata nimetatud maakoha kauaaegset kasutajat R. Reinumäge“. „Vaadeldes vallasekretäri ülesandeid, võime need liigitada kahte erigruppi“. „otsustas Metsamäe algkooli revideerimise aruannet 27 Märtsist 1934. ära kuulunuks tunnustada ja

se da kinnitada“. „neile maksumaksjatele, kellel maks veel tasumata sellest teatada äratähendades tagajärgi, mis maksuvõla sissenõudmise järele järgneb“. „vallavolikogu otsustas asju ajama volitada vallavanema J. Metsmeesi“. „otsustas kohustada vallavalitsust ettevõtma üldist varanduse ümberhindamist viie aasta jooksul, arvates viimase hindamise ajast“. „saatekiri kaasa anda, mille põhjal ametiarst abitarvitaja tervislist seisukorda tasuta läbivaatab“. „Puuduva inventari hindada saab vallavalitsus omal lähemal koosolekul kindlaks määrama“. „Vallavolikogu vallavalitsuse ettepanekul lahtisel hääletusel ühel häälel otsustas vastulauset rahuldada“. „Jooksva arvepidamise alal vallasekretär saldeerib raamatuid iga kuu lõpul“. „Palvekirjas tähendatud põhjused vastavad tõele ja sellepärast palutakse seda otsust kinnitada“.

Kõigis neis lauseis väljendab sihitis tervikut, ka tegevus on lõpule viidud ja lause on ühtlasi jaatav. Järelikult tuleb tarvitada täissihitist:

„otsustas maakoha saajaks määrata nimetatud maakoha kauaaegse kasutaja R. Reinumäe“. Vaadeldes vallasekretäri ülesandeid võime need liigitada kahte eri gruppi“. „otsustas Metsamäe algkooli revideerimise aruande 27. märtsist 1934 ära kuulatuks tunnustada ja selle kinnitada“. „neile maksumaksjatele, kellel maks veel tasumata, sellest teatada, ära tähendades tagajärjed, mis järgnevad maksuvõla sissenõudmisele“. „vallavolikogu otsustas asju ajama volitada vallavanema J. Metsmehe“. „otsustas kohustada vallavalitsust ette võtma üldise varanduse ümberhindamise viie aasta jooksul arvates viimasest hindamisest“. „saatekiri kaasa anda, mille põhjal ametiarst vaatab abitarvitaja tervisliku seisukorra läbi tasuta“. „Puuduva inventari hinna määrab vallavalitsus kindlaks oma lähemal koosolekul“. „Vallavalitsuse ettepanekul otsustas vallavolikogu lahtisel hääletusel ühel häälel vastulause rahuldada“. „Jooksva arvepidamise alal vallasekretär saldeerib raamatuid iga kuu lõpul“. „Palvekirjas tähendatud

datud põhjused vastavad tõele ja sellepärast palutakse see otsus kinnitada“.

Väga üldine on väära osasihitise tarvitamine lühendatud ajamääruslauseis:

„Vallavolikogu ära kuulunud palvet ja vallavanema ettepanekut leiab“.

„Vallavolikogu, läbivaadates E. Paasvere kirjalikku avaldist 17. VIII 34 ja senna juurde lisatud dokumente, ning ärakuulates Jõevere algkooli juhataja sõnalist seletust“.

„ärakuulates valla vahimehe palvet“.

1936. a. tööstusmaksu asjus antud vastulauseid ära kuulunud, volikogu otsustas“.

„Juhataja, avades koosolekut, teatas volikogule“.

„Ära kuulunud vallavanema ettekannet, volikogu avalikul hääletamisel valis“.

„vallavolikogu, ärakuulates vallavalitsuse teadaannet“.

„Palvet läbi harutanud volikogu leidis“.

„Vallavolikogu vallavanema teadet ära kuulates otsustas“.

Osasihitise tarvitamine neis lauseis on viga. Esitatud lausenäited on kõik lühendatud ajamääruslauseid, ja nagu näeme, lühendatud kas des-tegevusnime või nud-kesksõna abil. Vastavalt reeglile võidakse des-tegevusnime abil lühendada ainult neid lauseid, millel pea- ja kõrvallause tegevus on üheaegne. Vastasel korral, s. t. kui kõrvallause tegevus sünnib enne pealause tegevust, võidakse lühendamisel tarvitada ainult nud- ja tud-kesksõna. Ülalpool näiteina toodud lauseis on tegemist viimase juhuga, s. o. kõrvallause tegevus sünnib enne pealause tegevust, kõrvallause tegevus on seega lõpule viidud. Samuti on olemas muud täissihitise tunnused. Järelikult need laused nõuavad täissihitist.

„Vallavolikogu, ära kuulunud palvet ja vallavanema ettepaneku, leiab“.

„Vallavolikogu, läbi vaadanud E. Paasvere kirjaliku avalduse 17. VIII 34. ja sinna juurde lisatud dokumentid ning ära kuulunud Jõevere algkooli juhataja sõnalise seletuse“.

„ära kuulunud vallavahimehe palvet“.

„ära kuulunud 1936. a. tööstusmaksu asjus antud vastulauseid, volikogu otsustas“.

„Avanud koosoleku, juhataja teatas volikogule“.

„Ära kuulunud vallavanema ettekande, volikogu avalikul hääletusel valis“.

„ära kuulunud vallavalitsuse teadaande, vallavolikogu otsustas“.

„Läbi arutanud palvet, volikogu leidis“.

„Ära kuulunud vallavanema teate, vallavolikogu otsustas“.

Nagu eespool tähendatud, võib täissihitise esineda ainsuses kahel kujul, nimetavas ja omastavas käändes (mitmuses ainult ni-

metavas käändes). Ainsuse nimetava kujuline täissihitise esineb kolmel juhul: kui lause öeldis on käskivas kõneviisis; kui lause öeldis või öeldise laiend on umbisikulises tegu-moes; kui sihitise põhisonaks on da-tegevus-nimi, mis on lause aluseks või aluse laiendiks.

Mis puutub täissihitise tarvitamisse vallavolikogu-protokolles, siis võib meis märgata ilmset kalduvust tarvitada nimetavakujulist täissihitist omastavakujulise asemel. Näiteid:

„Volikogu otsustas abisekretärile natuuras antava tasu väärtus hinnata kr. 10.— peale kuus“.

„Koosolekul otsustas vallavalitsus see punkt pävakorda võtta täna sel volikogu koosolekul.“

„Vastulause esitaja palub temale määratud 1937/38. a. isikumaks 5 kr. kustutada.“

„Vallavolikogu otsustas Kasumäe algkooli aiaplani kinnitada.“

„otsustas valla 1935/36. eelarve aasta üldaruande vallavalitsuse poolt ette pandud kujul vastu võtta.“

„otsustas vallaametnikkudele natuuras antava palga rahaline väärtus kindlaks määrata järgmiselt.“

„Palub selle punkti arutamise ajaks valida koosolekujuhataja ja valimiseks kandidaati ülesseada.“

„Selle järgi kandis koosoleku juhataja valla revisjoni komisjoni protokoll Nr. 16 ette.“

Neis lauseis puuduvad nimetavakujulise täissihitise tunnused, seepärast on õige omastavakujuline sihitis:

„Volikogu otsustas abisekretärile natuuras antava tasu väärtuse hinnata kr. 10.— peale kuus.“

„Koosolekul otsustas vallavalitsus selle punkti pävakorda võtta täna sel volikogu koosolekul.“

„Vastulause esitaja palub temale määratud 1937/38. a. isikumaksu 5 kr. kustutada.“

„Vallavolikogu otsustas Kasumäe algkooli aiaplani kinnitada.“

„otsustas valla 1935/36. eelarveaasta üldaruande vastu võtta vallavalitsuse poolt esitatud kujul“.

„otsustas vallaametnikkudele natuuras antava palga rahalise väärtuse kindlaks määrata järgmiselt“.

„Palub selle punkti arutamise ajaks valida koosolekujuhataja ja valimiseks kandidaadi üles seada.“

„Seejärel esitas koosoleku juhataja valla revisjonikomisjoni protokoll nr. 16.“

Niipalju täissihitise alal tehtavaist vigadest. Siirdudes osasihitise juurde olgu kohe märgitud, et sel alal tehtavate vigade arv on tunduvalt tagasihoidlikum. See on ka arusaadav, kuna eelistatakse ilmsesti osasihitist. Märkisime ära eespool need tunnused,

milled olemasolul tuleb tarvitada täissihitist. Puudub mõni neist tunnuseist, on nõutav osasihitis. See tähendab: osasihitist tuleb tarvitada siis, kui sihitis väljendab osa või määramatut, ebamäärast hulka, kui pöördsõna tegevus on kestev, jätkuv (kindla tulemuseta, lõpule viimata) ja, kolmandaks, kui lause on eitav.

Mõningaid veanäiteid protokollist, ringkirjadest ja vallasekretäride ettevalmistuskursusel kirjutatud kirjandest: „Kaitseväekohuslaste arvelpidamise ja mobilisatsiooni alal tuleb vallasekretäriil täpselt täita kaitseringkonna ülema juhatuskirjad.“ Selles lauses on pöördsõna tegevus jätkuv, korduv, seepärast: „... täita kaitseringkonna ülema juhatuskirju.“ „ei ole saanud seadusiga lubatud puhkuse.“ Lause on eitav, seega ainuõige osasihitis: „ei ole saanud seadustega lubatud puhkust.“ „palub tungivalt koha peal iga abinõudja seisukorda kontrollida ja ainult kontrollitud andmeid esitada“. Viimase pöördsõna tegevus on korduv (iga kord kui andmeid esitatakse), seepärast: „... ainult kontrollitud andmeid esitada“.

On pöördsõnu, mis juba oma loomult tähendavad keelvat, jätkuvat tegevust ning seega nõuavad harilikult osasihitist. Need on tundmust, tahtmust, meelsetegevust, endaavaldust jms. väljendavad pöördsõnad nagu: vihkama, kartma, armastama, igatsema, lootma, ootama, püüdma, manitsema, ärritama, arutama, rõõmustama ja palju teisi. Vaevalt küll eestlane kunagi teeb vigu nagu: igatsetsin selle raamatu, ootasin ametikõrgenduse, jms. On ometi üks kõnesolevasse liiki kuuluv pöördsõna, millega ühenduses kaldutakse tarvitama täissihitist, see on arutama. Näiteid protokollist: „Et küsimus rutuline, siis arutada see tänasel koosolekul“; „Küsimuse arutanud ja vastulause põhjendatud leidnud olevat“; „Küsimuse arutanud ja juhatause ettepaneku otstarbekohase leidnud olevat“; „Küsimuse arutanud ja vallavanema ettepaneku ära kuulnud“. Säärast laadi näiteid leidub hulganäi. Peetagu meeles, et ka arutama sõna nõuab osasihitist (seega kõigis esitatud näites peab küsimuse asemel olema küsimust).

Teataval juhul võivad aga mõned tundmust, tahtmust, meelsetegevust ja endaavaldust väljendavad pöördsõnad saada ka täissihitise, nimelt siis, kui nende pöördsõnade juurde kuulub lauses mingi sõna, mis väljendab tegevuse lõpuleviimist. Näiteks: ootasin ära ametikõrgenduse; kü-

simuse läbi harutanud ja tulemused ära oodanud; ärritasin mehe vihale.

Täiendi alal on põhjust riivata üht korduvalt ajalehtedeski käsitletud viga. Teatavasti peab juhul, kui põhisõnal on mitu täiendit ja need on ainsuses, esinema ka põhisõna ise ainsuses, mitte mitmuses. Vallavolikogu-protokollis kohtame aga kõnesoleval juhul peaaegu alati mitmust. Näit.: „Püssi ja Kestla algkoolide kõrvalhoonete ehitamine“; „detsembri ja jaanuari kuudel“; „märtsi, aprilli ja mai kuudel“; „Harju ja Järva maavalitsustel.“ „Õige on: „Püssi ja Kestla algkooli kõrvalhoonete ehitamine“; „detsembri- ja jaanuari kuul“; „märtsi-, aprilli- ja mai kuul“; „Harju ja Järva maavalitsusel“. Järelikult ka mitte: Narva ja Rakvere linnad, vaid: Narva ja Rakvere linn; mitte: Pilkuse ja Kavilda vallad, vaid: Pilkuse ja Kavilda vald.

Kõnesolev viga on vene keele mõju tulemus. Ja möödub küll veel palju aastaid, enne kui meie keskmine keeletarvitaja vabaneb sellest veast. Samuti visalt liigub meil germanismidest vabanemine, eriti sõnade järjekorra alal lauses. Pole siin koht tungida sõnade järjekorra üksikasjusse, ometi peatume ühe saksapärasuse juures.

Saksapärase sõnade järjestuse iseloomulikumaks jooneks on pöördsõna pöördlise muute asetamine kõrvallauses päris lõpu. See järjestus on vallasekretäride vanemale generatsioonile üldiselt omane. Mõningaid näiteid: „Arvestades asjaolu, et seda kooli juba pikema aega laste arvu vähenemise pärast sulgemise oht ähvardab“; „Asutistel, kes novembrikuu k. a. palkadelt pensionikapitalimaksu maksnud pole“; „... mis pärast Teil eelnimetatud maksu sissenõuda tarvilik pole“; „kuna see summa käesoleval aastal tarvitamata jääb“; „mis aegade jooksul kaunis suure summa välja teeb“; „et magasi võlglaste palves tähendatud põhjused tõesti õiged on“; „mille tagajärjel ta enda tööjõust 45% ajutiselt kaotanud on“.

Eesti keeles ei asetata harilikult kõrvallauses pöördsõna pöördelist muudet kõrvallause lõppu, vaid, kui võimalik, nohkem ettepoole. Lõppu paigutamise on lubatav ainult lühikesis lauses. Selle nõude kohaselt tuleb eespool näiteina toodud laused parandada järgmiselt: „Arvestades asjaolu, et seda kooli ähvardab laste arvu vähenemise pärast juba pikemat aega sulgemisoht“; „Asutistel, kes käesoleva aasta novembri-

kuu palkadelt pensionikapitalimaksu pole maksnud"; „... mispärast Teil pole tarvis eelnimetatud maksu sisse nõuda"; „kuna see summa jääb käesoleval aastal tarvitamata"; „mis aegade jooksul tee välja kaunis suure summa"; „et magasivõlglaste palves tähendatud põhjused on tõesti õiged"; „mille tagajärjel ta on oma tööjõust ajutiselt kaotanud 45%“.

Saksapärasest sõnade järjekorrast vabanemiseks on vaja ainult veidi teadlikku pingutust ja tähelepanu kirjutamisel. Sedasama võib öelda nn. saab-tehtaviku kohta. Seegi nähtus meie keeles on seletatav peamiselt saksa mõjuga. Saab-tehtavikul on üsna tugevat pinda meie üldkeeles, ta lokkab väga rikkalikult ka vallasekretäride keskmise, eriti aga vanema põlve kirjalikes avaldustes. Harva seal midagi „teatakse“, „tehakse“, „saadetakse“, vaid kõik „saab tehtud“, „saab teatud“, „saab saadetud“ jne. Noorem põlv on sellest vaba. „Mõned väidavad, et seesuguse saab-tehtaviku tarvitamisel olevat oma eriline tähenduslik varjund, nimelt see, et kõneleja ise kaasas oli, kuna akse-tehtavikul seda varjundit ei olnud. See aga näib olevat enesesugestioon: tarvitatakse ju saab-tehtavikku küllalt juhtumiseks, kus kõnelejat kaasas ei olnud“. Nõnda arvustab saab-tehtavikku J. Aavik.

Mõningaid näiteid vallavolikogu-protokollide saab-tehtaviku rikkalikust esindusest: „Vallavolikogule sai ette kantud“; „sai asutud valla eelarve vastuvõtmist hääletama“; „Juhataja ülesandel sai sekretäri poolt vallavolikogu tutvustatud“; „Määruse § 8. ettenähtud koosseisude ja muudatuste tasumisest (1) saab Teile täiendavalt teatatud“; „Ühtlasi palume korraldust, et A. Rajapere saaks kohtus vande all ülekullatud“; „Vallavolikogule sai sekretäri poolt etteloetud“; „et ravimaks saaks nimetatud summadest kinni peetud“; „saaks temale kasutada antud“; „et teda saaks vabastatud 1937 a. isikumaksust“.

Tavalises eesti keeles kõlavad need laused järgmiselt: „Vallavolikogule kanti ette (= esitati)“; „asuti valla eelarve vastuvõtmist hääletama“; „Juhataja ülesandel tutvustas sekretär vallavolikogu“; „Määruse § 8 ettenähtud koosseisude ja muudatuste tasumisest (1) teatatakse Teile täiendavalt“; „et A. Rajapere kullataks kohtus üle vande all“; „vallavolikogule loeti sekretäri poolt ette“; „et ravimaks peetakse kinni nimetatud summadest“; „antaks temale kasu-

tada“; „et ta vabastatakse 1937. a. isikumaksust“.

Neist näiteist peaks küllalt selgesti nähtuma, et väljenduse täpsus ei nõua saab-tehtaviku tarvitamist. Sama kehtib saab-tuleviku kohta. Viimast ei esine vallavolikogu-protokollides küll nii rikkalikult nagu saab-tehtavikku, kuid ka mitte nii vähe, et neid esinemisjuhtumeid võiks pidada juhuslikeks. Näiteid: „sellepärast uue koolimaja asu koha küsimus saab selguma edespidi“; „puuduva inventari hinda saab vallavalitsus omal lähemal koosolekul kindlaks määrada“; „seda küsimust saab vallavolikogu arutama järgmisel koosolekul“.

Eesti keelel ei ole erimuudet tuleviku väljendamiseks, seepärast tulevikku väljendatakse olevikuga: „sellepärast uue koolimaja asukoha küsimus selgub edaspidi“; „puuduva inventari hinna määrab vallavalitsus kindlaks oma lähemal koosolekul“; „seda küsimust arutab vallavolikogu järgmisel koosolekul“.

Ja lõppeks kirjavahemärgid. Lugeses vallakantseleide kirjamete kirjalikke avaldusi ei saa lahti tundest, et nende avalduste õigekeelsuslik tase tuleneb mitte ainult puudulikust keeleoskusest, vaid ka lohakusest. Selle tugevamaks tõendiks on kirjavahemärkide puudumine. Eeldagemgi, et vallasekretär otse koosolekul protokolli lõplikku redaktsiooni andes ei saa silmas pidada õigekeelsuslikku külge. Nõustuda tuleb sellegagi, et arusaadavalt põhjusil pole võimalik parandusi teha ka hiljem. Kuid kedagi ei saa veenda selles, et hiljem pole võimalik hoolitseda kirjavahemärkide eest. Kahtlemata on see võimalik, ent puudub huvi. Mäherdust hoolimatust osutatakse kirjavahemärkide suhtes, see on ilmnenud juba eespool toodud näiteist. Järgnevad näited täiendavad seda kurba pilti.

„Vallavolikogu ärakuulanud palve ja seletuse vallavanemalt leidis et palve on põhjendatud — salajasel hääletamisel kõigi 8 häälega poolt Otsustas“. „vallavolikogu küsimust igakülgsest arutanud, leidis et vajalik on vallamaja remonteerimine ettevõtta kuna muidu võimatu asjaajamine vallavalitsusel“. „Ülejäänud osa ümargusel 15% tuludest on lisakinnisvaramaks“. „Protokolli allakirjutama, vallavolikogu valis avalikul hääletamisel, 16 hääle poolt s. o. ühelhäälel“. „Jahuveskeilt, mis võorast vilja jahvatavad 15% töötasust“. „Kandis ette protokolli millest selgub“. „Vallavolikogu ära kuulates vallavanema seletust et ajaleht Uus

Eestis on kuulutatud Vabariigi aastapäeva ja Rahvuskogu kokkutuleku puhul 10 kr. õnnesoovi kuulutustega missugune kulu maksvaksorra ja tooni kohane Vallavolikogu selle kuulanud avalikul hääletusel 9 poolt 6 erapooletusel ilma vastu hääleteta otsustas teatavaks võtta". „Kosolekule oli ilmunud ja võtsid osa järgmised 11 volikogu liiget: 1, Juhan Lumisaar 2, Anton Puugi 3, Anton Heinmäe, 4, Anton Vanatalu 5, Anton Kubu; 6, Jaan Reigmaa 7, Osvald Savimaa, 8, Eduard Laasna, 9, Johannes Arusoo, 10, Karl Lugineem 11 Harald Kuuriste. Puudusid volikogu liikmed 1, Jaan Eesmäe 2, Rein Suurmets".

Vaevalt tarvitseb neid pärle jätkata. Tõendavad juba needki küllalt kujukalt, et — ühelt poolt — kirjavahemärke lihtsalt ignoreeritakse, teiselt poolt — kirjavahe-märkide tarvitamise alal puuduvad isegi algteadmised. Kõige nõrgem külg on koma tarvitamine; eriti kujukalt osutavad seda kaks viimast näidet.

Toodagu allpool need ja teisedki lausenäited parandatult, kuigi sellest on vähe kasu neile, kelledele seda on vaja kõige enam:

„Vallavolikogu, ära kuulanud palve ja vallavanema seletuse, leidis, et palve on põhjendatud, ja salajasel hääletamisel kõigi 8 hääle pooltolemisel otsustas". „Arutanud küsimust igakülgelt, vallavolikogu leidis, et vallamaja remonteerimine on vajalik, kuna vallavalitsusel on muidu võimatu asju ajada". „Ülejäänud osa, ümmarguselt 15% tuludest, on lisakinnisvaramaks". „Protokollile alla kirjutama valis vallavolikogu avalikul hääletamisel 16 hääle pooltolemisel, s. o. ühel häälel". „Jahuveskeilt, mis jahvatavad võõrast vilja, 15% töötasust". „Kandis ette protokoll, millest selgub". „Vallavolikogu, ära kuulanud vallavanema seletuse, et ajalehes „Uus Eesti" on kuulutatud Vabariigi aastapäeva ja Rahvuskogu kokkutuleku puhul 10-kr. õnnesoovi-kuulutustega,

missugune kulu olevat maksva korra ja tooni kohane, otsustas selle avalikul hääletusel 9 häälega poolt ja 6 erapooletuks jäämisel (vastuhääli ei olnud) teatavaks võtta". „Kosolekule olid ilmunud ja võtsid osa järgmised 11 volikogu liiget: 1) Juhan Lumisaar, 2) Anton Puugi, 3) Anton Heinmäe, 4) Anton Vanatalu, 5) Anton Kubu, 6) Jaan Reigmaa, 7) Osvald Savimaa, 8) Eduard Laasna, 9) Johannes Arusoo, 10) Karl Lugineem, 11) Harald Kuuriste. Puudusid volikogu liikmed: 1) Jaan Eesmäe ja 2) Rein Suurmets".

*

Käesolev lühike ülevaade on vahest suutnud näidata, et raske on leida margapuud, millega vaagida ühe osa vallasekretäride keeleoskust. Sest see oskus on niivõrd madalal tasemel. Võimatu on ka esile tõsta mõnd keeleõpetuse ala, milles eksitakse kõige rohkem. Sest kõigil aladel tehakse ühevõrra jämedaid vigu. Kuna aga ükski protokoll pole mingi suleharjutus oma lõbuks või paberikorvi täiteks, vaid kindla otstarbega dokument, mis peab kokkusurutult, kuid selgelt edasi andma teatavad otsused, siis peab küll kinnitama, et vallavolikogu-protokolles vajab eeskätt koristust lauseõpetuslik külg, mõtteväljenduse selgus. Liiga palju on neis mõttesegaseid kohti. Osa neist on lahendatavad korduva lugemise teel, püüdes aimata, mida öelda on tahetud, osas pole aga mõte üldse lahtimuugitav.

Vaevalt kõige vigasemate protokollide autorid — peamiselt vanema põlve esindajad — suudavad ja tahavad vabaneda oma vigadest. Kõige kindlam vabastaja on siin aeg. Noored tulevad ning teevad paremini. Tänu nooremale põlvele on nüüdki protokolle, millede lugemine ei ole lugejale karistuseks. Kahjuks ei saa seda tänu siiski avaldada kogu nooremale põlvele. Nendegi seas on küllalt jämedate vigade ja segaste mõtete harrastajaid. Vahest mõnele neist on kasu eespool antud ülevaatest.

Vallaomavalitsuste arvepidamise ümberkorraldamisest

Vallaseaduse (RT 32 — 1937) § 174 põhjal Siseministrilt, kokkuleppel Majandusministriga, s. a. 28. aprillil antud Vallavalitsuste eelarvete tulude ja kulude nomenklatuuride määrusega (RT 35 — 1937) jäeti kehtima kuni 1. aprillini 1938 vallavalitsuste eelarvete tulude ja kulude senised nomenklatuurid, mis määratud senise Vallavalitsuste arvepidamise korraga (RT 23 —

1932). Siseministeeriumi ringkirjaga s. a. 3. maist nr. 205 p. 6 jäeti samuti kehtima ajutiseks, kuni 1. aprillini 1938, senine Vallavalitsuste arvepidamise kord. Sellest järeldub, et vallaomavalitsuste nii tulude ja kulude senised nomenklatuurid kui ka senine arvepidamise kord tulevad tähendatud tähtajaks ümber korraldada, kohandada Vallaseaduse nõuetega — vallaomavalitsuse muut-

nud ülesannetega ja rahaliste läbikäikudega, milledest mõned senised ära jäänud ja uued juurde tulnud.

Selle ümberkorraldamise eel Eesti Maaomavalitsuste Liit pidas ajakohaseks kontrollida ja selgitada vallaomavalitsuste senise eelarve kava ja arvepidamise korra otstarbekohasust koguulatuses: kas ja mis nendes seniste kogemuste järgi osutub ülearuseks, ebakohaseks või puudulikuks, vajab kõrvaldamist, parandamist või täiendamist; või osutub vajalikuks rajada vallaomavalitsuste eelarve ja arvepidamine mõnedele teistsugustele alustele ja töötada välja sootuks uus eelarve kava ja arvepidamise kord. Selleks Eesti Maaomavalitsuste Liit kirjadega s. a. 18. juunist pöördus kõigi maavalitsuste ja Eesti Vallasekretäride Seltsi ning selle osakondade poole maakondades palvega: kaaluda ja teatada kas ja milliseid nimelt muudatusi peetakse soovitavaks Vallaomavalitsuste senises eelarve kavas ja arvepidamise korras.

Maavalitsuste, Eesti Vallasekretäride Seltsi ja selle Osakondade poolt esitatud soovide läbivaatamiseks Eesti Maaomavalitsuste Liit korraldas nende esindajate nõupidamise Harju Maavalitsuses s. a. 20. septembril, kus kõik esitatud soovid läbi arutati, kokku kõlastati ja ühiste seisukohtadena protokolliti. Samal nõupidamisel kiideti heaks Liidu nõuniku A. Looritsa poolt koostatud vallaomavalitsuste eelarve uus nomenklatuur.

Eesti Maaomavalitsuste Liidu juhatus, esitanud tähendatud nõupidamise protokollis ära kirja ja vallaomavalitsuste eelarve nomenklatuuri Siseministeeriumile, palus selles protokollis esildatud seisukohtadega ja selle nomenklatuuriga nõustumist, mille järele võiks asuda vallaomavalitsuste eelarve kava ja arvepidamise korra ümberkorraldamisele, mis peab toimuma kindlaksmääratud põhimõtetel. Kui põhimõtted ei ole enne kindlaksmääratud, võib ümberkorraldamise töö osutada asjatuks.

Vallaomavalitsuse eelarve nomenklatuur.

A. Loorits.

KORRALISED TULUD.

Peatükk I.

Maksud.

Lit. A. Üldtarveteks.

- § 1. Kinnisvaramaksu valla osa:
 Maadelt × 19:2 = Kr.
 × = „
 Hoonetelt × 3:2 = „
 × 1,4:2 = „
 Tööstusasutistelt × 6:2 = „
 × 0,5:2 = „
-
- § 2. Lisakinnisvaramaks:
 Maadelt × = Kr.
 × = „
 Hoonetelt × = „
 × = „
 Tööstusasutistelt × = „
 × = „
-
- § 3. Tulumaksu valla osa
- § 4. Kogukonnamaks:
 isikult à Kr. = Kr.
 „ à „ = „
 „ à „ = „
 „ à „ = „
-
- § 5. Tööstusmaks
- § 6. Aurumasinat- ja mootoritemaks

- § 7. Jalgrattamaks
- § 8. Paadimaks
- § 9. Laada- ja turuplatsimaks
- § 10. Kantseleimaks
- § 11. Maksud:
 1. Isikutunnistustelt
 2. Hobusepassidelt
- § 12. Koertemaks
- § 13. Jahimaksud
- § 14. Maksude viivitusrahad
- § 15. Maksude sissenõudmise lisarahad

Lit. B. Eriotstarveteks.

- § 1. Suvitusmaks:
 1. suvituskoha
 (Korral. kul. ptk. IV § 4 p. 1)
 2. suvituskoha
 (Korral. kul. ptk. IV § 4 p. 2)
- § 2. Alevikkudes jalgteede ja tänavate ehitamise ja korrashoiu koormatise asemaksud:
 1. aleviku
 (Korral. kul. ptk. IV § 5 p. 1)
 2. aleviku
 (Korral. kul. ptk. IV § 5 p. 2)
- § 3. Kogukonnamaksu maksnikkude koormatise asemaksud:
 Vallaomavalitsusasutistele küttematerjalide valmistamiseks Kr.

(Korral. kul. ptk.)
 Küüdikoomatise täitmiseks „
 (Korral. kul. ptk. III lit. A § 2 p. 1)

P e a t ü k k I V.

Valla asutised.

§ 4. Kinnisvarade valdajate koormatiste asemaksud:
 Vallaomavalitsusasutistele küttematerjalide veoks Kr.....
 (Korral. kul. ptk.)
 Küüdikoomatise täitmiseks „
 (Korral. kul. ptk. III lit. A § 2 p. 2)

1. Sotsiaal-administratsiooni alal.

Lit. B. Vallakohus (Valla vaestelastekohus).

§ 1. Kulude tasu (tähendada milliste ja kellelt):
 1. Vallakohtu ülalpidamiseks:
 1) vallalt Kr.....
 2) „ „

2. Hariduse alal.

Lit. B. Valla avalik raamatukogu.

§ 5. Maanteede korrashoiu koormatise asemaks
 (Korral. kul. ptk. IV § 6 p. 1—3)

§ 1. Kulude tasu (tähendada milliste ja kellelt):
 1. Raamatukogu ülalpidamiseks:
 1) vallalt Kr.....
 2) „ „

Peatükk I kokku

P e a t ü k k I I.

Üldvarandused.

§ 1. Kinnisvarade rendid ja üürid (tähendada iga kinnisvara eraldi punktina):
 1.
 § 2. Vallasvara müümine (tähendada milline vara):
 1.
 2.

§ 2. Toetused (tähendada kellelt ja milleks):
 1. Haridusministeeriumilt kirjanduse muretsemiseks
 2.
 § 3.
 Lit. C¹ algkool.

Peatükk II kokku

P e a t ü k k I I I.

Kapitalid.

§ 1. Erikapitalide ja fondide %-id (tähendada millise kapitali ja milleks kulutatakse):
 1. kapitali Kr.....
 (Korral. kul. ptk. lit. §)
 2. kapitali Kr.....
 (Korral. kul. ptk. lit. § p.....)
 3. fondi Kr.....
 (Korral. kul. ptk. lit. § p.....)
 4.

§ 1. Kulude tasu (tähendada milliste ja kellelt):
 1. Majanduslikke kulusid:
 1) vallalt Kr.....
 2) „ „

§ 2. Üldiste hoisusummade %-id

§ 2. Toetused (tähendada kellelt ja milleks saadakse):
 1.
 § 3.
 Lit. C² algkool.

(Lit. C¹ eeskujul loendada ja põhjendada teiste algkoolide tulud).

Lit. D. rahvamaja.

§ 3. Tagavarakapitalist
 (Korral. kul. ptk. lit. § p. katteks)

§ 1. Kulude tasu (tähendada milliste ja kellelt):
 § 2. Toetused (tähendada kellelt ja milleks):
 § 3. Ruumide üür (tähendada kellelt):

3. Hoolekande alal.

Lit. B. Valla hoolekandeline ühiskorterite-maja.

§ 1. Kulude tasu (tähendada milliste ja kellelt):

Peatükk III kokku

1. Valla hoolekandeline ühiskorterite-
maja ülalpidamiseks:
1) vallalt Kr.....
2) „ „
- § 2. Toetused (tähendada kellelt ja milleks
saadakse):
1.
- § 3.
Peatükk IV kokku

P e a t ü k k V.

Valla ettevõtted.

- Lit. A.
(Ettevõtte nimetus).
- § 1. Tasu (tähendada millest või millised
tulud saadakse):
.....
Peatükk V kokku

P e a t ü k k VI.

Üldkulude tasud.

- § 1. Vallavolikogu ja komisjonide alal (tä-
hendada milliste kulude tasu ja kel-
lelt):
1.
- § 2. Vallavalitsuse alal (tähendada milliste
ja kellelt):
1. Kõnemaksud telefoni tarvitajatelt
.
2. Tasud jalgrattanutbritelt ja muu-
delt märkidelt
(Korral. kul. ptk. II § 4 p. 3)
- § 3. Sotsiaal-administratsiooni alal (tähen-
dada milliste ja kellelt):
1. Vahialuste saatmise kulusid
(Kul. ptk. III lit. A § 2).
2.
- § 4. Heakorra alal (tähendada milliste ku-
lude tasu ja kellelt):
1. Tuletõrje kulude tasu:
1) vallalt ühise vallaoma-
valitsuse tuletõrje ülalpidami-
seks Kr.....
2) Riigivarade kaitsmisel „
(Korral. kul. ptk. IV § 1).
2. Valla kalmistu (matmispaiga) kor-
rashoidmiseks:
1) Matmisplatside maksud Kr.....
2) vallalt „
..... „ „
(Korral. kul. ptk. IV § 2).

3. Postiveo kulused Posti-, telegraafi-
ja telefonivalitsuselt
(Korral. kul. ptk. IV § 3).
4. Täitmata jäetud ja korratult täide-
tud koormatiste täitmise kulude ta-
gasimakse
(Korral. kul. ptk. IV § 7).
- § 5. Hoolekande alal (tähendada milliste
kulude tasu ja kellelt):
1. Lahtise hoolekande kulused riigilt
.
(Korral. kul. ptk. VI lit. A § 1 p. 4
ja 5).
2. Lahtise hoolekande kulused teistelt
omavalitsustelt
(Korral. kul. ptk. VI lit. A § 1 p. 1
ja § 2).
3. Lahtise hoolekande kulused hoole-
aluste varandustest ja omakstelt. . .
(Korral. kul. ptk. VI lit. A § 1
p. 1).
4. Lahtise hoolekande kulude tagasi-
maks abisaanutelt
(Korral. kul. ptk. VI lit. A § 1
p. 1).
5.
- § 6. Kautsjonide tagasisaamised (tähenda-
da millised ja kellelt):
.....
Peatükk VI kokku

P e a t ü k k VII.

Mitmesugused tulud.

- § 1. Eritasud (tähendada mis eest):
1. Kalanduskoja maksu vastuvõtmise
eest
2. Lõbustusmaksu vastuvõtmise eest
.
3.
- § 2. Trahvirahad vallaomavalitsuse heaks
.
- § 3. Juhuslikud tulud (tähendada millised
nimelt, kui nad saadakse):
1.
- § 4.
Peatükk VII kokku

Korralised tulud kokku

ERAKORRALISED TULUD.

- § 1. Kinnisvarade müümine (tähendada
milliste nimelt):
1.
(Erakorral. kul. § 1 p.).

- § 2. Vallasvarade müümine suuremal arvul (tähendada milliste nimelt):
1.
(Erakorral. kul. § 1 p.).
- § 3. Erikapitalide ja fondide kasutamine tagasimaksuta (tähendada millisest erikapitalist või fondist ja milleks):
1. kapitalist
.
(Erakorral. kul. §).
- § 4. Kogukonnamaksu maksnikkude koor-
matiste asemaks ehitusmaterjalide val-
mistamiseks
(Erakorral. kul. §).
- § 5. Kinnisvarade valdajate koormatiste
asemaks ehitusmaterjalide veoks . .
.
(Erakorral. kul. §).
- § 6. Toetused (tähendada kellelt ja mil-
leks):
1.
(Erakorral. kul. §).
- § 7. Laenud erikapitalidest ja fondidest (tä-
hendada millisest erikapitalist või fon-
dist ja milleks):
1. Tagavarakapitalist jooksvateks ku-
ludeks
(Erakorral. kul. § 5 p. 1).
2.
- § 8. Laenud riiklikudelt pankadelt, kapita-
lidest ja fondidest (tähendada milli-
sest pangast, kapitalist või fondist ja
milleks):
1.
(Erakorral. kul. §).
- § 9. Laenud erapankadelt ja teistelt asutis-
telt (tähendada kellelt ja milleks):
1. pangalt
(Erakorral. kul. §).
- § 10.

Erakorralised tulud kokku

Tulude kogusumma

KORRALISED KULUD.

Peatükk I.

Vallavolikogu ja komisjonid.

- § 1. Vallavolikogu valimine:
1. Valimisruumid
2. Valimismaterjalid
3. Valimiskomisjonide liikmete tasud
.
- § 2. Vallavolikogu ja vallakomisjonide
koosolekud:

1. Vallavolinikkude koosolekutel käi-
mise kulud
2. Revisjonikomisjoni liikmete tasud
.
3. Tuluhindamise komisjoni liikmete
tasud
4.
- § 3. Riiklikud valimised ja hääletamised:
1. Valimis- ja hääletamisruumid . . .
2. Valimis- ja hääletamiskomisjonide
liikmete tasud
- § 4. Kutsealaste omaavalitsuste valimised:
1. Valimisruumid
2.

Peatükk I kokku

Peatükk II.

Vallavalitsus.

- § 1. Personaali palgad (tähendada kellele
ja millisel määral):
1. Vallavanemale × 12 . . .
2. Vallavanema abidele:
. × × 12 = Kr.
. × × 12 = „
3. Vallasekretärile × 12 . . .
4. Vallasekretäri abile × 12 . . .
5. Kantseleiametnikkudele:
. × × 12 = Kr.
. × × 12 = „
6. Valla maksunõudjale × 12 . . .
7. Valla käskjalgadele:
. × × 12 = Kr.
- § 2. Personaali muud tasud (tähendada
millised, kellele ja millisel määral):
1. Teenistusvanuse tasud:
Vallasekretärile × 12 = Kr.
. × 12 = „
2. Lasteabiraha:
. × 12 = Kr.
. × 12 = „
3. Haiguskindlustus
4.
- § 3. Ametisõidud valla asjus
- § 4. Kantselei:
1. Kantseleitarbed
2. Post, telefon, telegraaf
3. Isiku- ja muude tunnistuste plan-
gid, jalgrattanumbrid ja muud
märgid
(Korral. tul. § VI § 2 p. 2).
4. Ajalehed, ajakirjad ja kirjandus . .
5.
- § 5. Majapidamine:
1. Ruumide üür, maa rent ja maksud

2. Küte — ahjule ja pliidile —
..... m³ puid, à Kr.....
 3. Valgustus — kg. petrooleumi
või kv. elektrit
 4. Puhastus ja korrashoid
 5. Parandused
 6. Kindlustus tule vastu
 7.
- § 6. Varade soetamine:
1. Hoonete ehitamine
 2. Vallasvara soetamine
 3.

Peatükk II kokku

P e a t ü k k III.

Sotsiaal-administratsioon.

Lit. A. Üldkulud.

- § 1. Vallakohtu (valla vaestelastekohtu) ülalpidamiseks vallale
- § 2. Küüdikoormatise täitmine:
1. Kogukonnamaksu maksnikkude küüdikoormatis
(Korrald. tul. ptk. I lit. B § 3).
 2. Kinnisvarade valdajate küüdikoormatis
(Korrald. tul. ptk. I lit. B § 4).
- § 3. Kaitseväekohustuste täitmine
- § 4. Tööstuse kulud

Lit. B. Vallakohus (valla vaestelastekohus).

- § 1. Personaali palgad (tähendada kellele ja millisel määral):
1. Kohtu esimehele×12
 2. Kohtu liikmetele×.....×12
 3. Kohtu sekretärile×12
 4. Kohtu käskjalale×12
 5.
- § 2. Personaali muud tasud (tähendada millised, kellele ja millisel määral):
1.
- § 3. Ametisõidud kohtu asjus
- § 4. Kantselei:
1. Kantseleitarbed
 2. Post, telefon, telegraaf
 3.
- § 5.

Peatükk III kokku

P e a t ü k k IV.

Heakord.

- § 1. Tuletõrje kulud (vähemalt 1% korraldistest kuludest):
1. Valla tuletõrje ülalpidamine:
 - 1) Tasud tuletõrjutele×.....Kr.....

- 2) Tuletõrjeriistade muretsemine „
- 3) „

2. Tuletõrje liikmete arstiabi
 3. Tasu tuletõrje poolt tarvitatud või rikutud vahendite eest
 4. Vabatahtliku tuletõrje ühingu tegelekkude kulude tasu
 5. Vabatahtliku tuletõrje ühingu toetus
- § 2. Valla kalmistu (matmispaiga):
1. Korraldaja tasu —×12
 2. Korrashoidmine:
 - 1) Kr.....
 - 2) „

- § 3. Valla posti korraldamine:
1. Posti vedu
 2.
- § 4. Suvituskohtade korrastamine:
1. suvituskoha (Korrald. tul. ptk. I lit. B § 1 p. 1).
 2. suvituskoha (Korrald. tul. ptk. I lit. B § 1 p. 2).
- § 5. Alevikkudes jalgteede ja tänavate ehitamise ja korrashoiu koormatise täitmine:
1. alevikus (Korrald. tul. ptk. I lit. B § 2 p. 1).
 2. alevikus (Korrald. tul. ptk. I lit. B § 2 p. 2).

- § 6. Maanteede korrashoiu koormatise täitmine:
1. Sildade ja truupide, avausega alla 3 meetri, III klassi teedel ehitamine ja parandamine
 2. Teekraavide kaevamine ja halvemate teeosade täitmine
 3. Tee sõidukõlblikuks hoidmine, kaitsetõkete, teenäitajate ja teetähiste ülesseadmine
- (Korrald. tul. ptk. I lit. B § 5).

- § 7. Täitmata jäetud ja korratult täidetud koormatiste täitmine
(Korrald. tul. ptk. VI § 4 p. 4).

- § 8. Laatade ja turgude korraldamine

- § 9. Rahvatervishoiu korraldamine

- § 10. Loomatervishoiu korraldamine

- § 11. Põllumajanduse edendamine

- § 12. Kodanliku õhukaitse kulud (vähemalt 1/2% korraldistest kuludest)

Peatükk IV kokku

P e a t ü k k V.

Haridus.

Lit. A. Üldkulud.

- § 1. Algkoolide majanduslikke kulusid (tähendada kellele ja millise algkooli):
 1. vallale algkooli
 2. „ „
- § 2. Toetused oma valla kehvematele õpilastele, kes õpivad võõra omavalitsuse algkoolis
- § 3. Toetused ja muud üldkulud hariduslikteks otstarveteks (tähendada kellele ja milleks):

Lit. B. Valla avalik raamatukogu ja lugemislaud.

- § 1. Personaali palgad (tähendada kellele ja millisel määral):
 1. Raamatukogu juhatajale×12..
 2.×.....
- § 2. Personaali muud tasud (tähendada kellele ja millisel määral):
 1.
- § 3. Ametisõidud raamatukogu asjus
- § 4. Kantselei:
 1. Kantseleitarbed. rakendusraamatud jne.
 2. Post, telefon, telegraaf
 3.
- § 5. Majapidamine:
 1. Ruumide üür, maa rent ja maksud
 2. Küte — ahjule ja pliidile — m³ puid à Kr.
 3. Valgustus — kg. petrooleumi või kv. elektrit
 4. Puhastus ja korrashoid
 5. Parandused
 6. Kindlustus tule vastu
- § 6. Varade soetamine:
 1. Hoonete ehitamine
 2. Vallasvara soetamine
- § 7. Raamatute:
 1. Muretsemine
 2. Kõitmine ja korrashoid
- § 8. Ajalehed ja ajakirjad
- § 9. Eraraamatukogudele:
 1.
 1) Raamatukogu ülalpidamiseks Kr.....
 2) Raamatute muretsemiseks „
 3) „
 § 10.
- Lit. C¹algkool.

- § 1. Personaali palgad (tähendada kellele ja millisel määral):
 1. Õppejõududeleisikule Kr..... pealt 10%
 2. Kooliteenijale×12
- § 2. Personaali muud tasud (tähendada millised, kellele ja millisel määral):
 1.
- § 3. Ametisõidud kooli asjus
- § 4. Kantselei:
 1. Kantseleitarbed, asjaajamiseraamatud jne.
 2. Post, telefon, telegraaf
 3.
- § 5. Majapidamine:
 1. Ruumide üür, maa rent ja maksud
 2. Küte —ahjule japliidile —m³ puid, à Kr.....
 3. Valgustus —kg. petrooleumi võikv. elektrit
 4. Puhastus ja korrashoid
 5. Parandused
 6. Kindlustus tule vastu
 7. Kooliaedade korraldamine
 8.
- § 6. Varade soetamine:
 1. Hoonete ehitamine
 2. Vallasvara soetamine
- § 7. Õppetarbed (kriit, tint, kemikaalid)
- § 8. Õppeabinõud, võimlemise- ja spordiriistad
- § 9. Raamatukogu:
 1. Õpetajate
 2. Õpilaste
- § 10. Kooli apteek ja arstiabinõud
- § 11. Kooli aktused, liuväli, jõulupuu
- § 12. Toetused kehvematele õpilastele:
 1.
- § 13.

Lit. C²algkool.
 (Lit. C¹ eeskujul loendada ja põhjendada teiste algkoolide kulud.)

Lit. D.rahvamaja.

- § 1. Personaali palgad:
 1. Juhatajale
 2.
- § 2. Personaali muud tasud (tähendada kellele ja mis eest):
 1.
- § 3. Ametisõidud rahvamaja asjus
- § 4. Kantselei:
 1. Kantseleitarbed
 2. Post, telefon, telegraaf
 3.

- § 5. Majapidamine:
1. Maa rent ja maksud
 2. Küte
 3. Valgustus
 4. Puhastus ja korrashoid
 5. Parandused
 6. Kinnitus tule vastu
 7.
- § 6. Varade soetamine:
1. Hoonete ehitamine
 2. Vallasvara soetamine

Peatükk V kokku

P e a t ü k k V I.

Hoolekanne.

Lit. A. Üldkulud (lahtine hoolekanne).

- § 1. Täisealiste lahtine hoolekanne:
1. Puuduskannatavate abistamine
 2. Hoolealuste ülalpidamine teiste omavalitsuste kodudes
 3. Vaimuhaigete ja langetõbiste ülalpidamine
 4. Looduslikkudel õnnetustel ja õnnetusjuhtumistel arstiabi- ja ravikulu (Korral. tul. ptk. VI § 4 p. 1.)
 5. Välismaalaste ja kodakondsuseta isikute toetused (Korral. tul. ptk. VI § 4 p. 1.)
- § 2. Laste lahtine hoolekanne: (Korral. tul. ptk. VI § 4 p. 2.)
- § 3.

Lit. B. Valla hoolekandeline ühiskorterite maja.

- § 1. Personaali palgad:
1. Maja valitsejale —×12
 2.
- § 2. Personaali muud tasud (tähendada kellele ja mis eest):
1.
 2.
- § 3. Majapidamine:
1. Ruumide üür, maa rent ja maksud
 2. Küte —ahjule japliidilem³ puid, à Kr.....
 3. Valgustus —kg. petrooleumi võikvt. elektrit
 4. Puhastus ja korrashoid
 5. Parandused
 6. Kindlustus tule vastu
 7.
- § 4. Varade soetamine:
1. Hoonete ehitamine
 2. Vallasvara soetamine

- § 5. Hoolealuste:
1. Toitmine —isikut às. päevas
 2. Katmine
 3. Arstiabi

- § 6.
- Peatükk VI kokku

P e a t ü k k V I I.

Valla ettevõtted.

Lit. A.
(Ettevõtte nimetus.)

- § 1. Personaali palgad (tähendada kellele ja millisel määral):
1. ×12
- § 2. Personaali muud tasud (kellele, mis eest ja millisel määral):
1.
- § 3. Sõidud ettevõtte asjus
- § 4. Kontor:
1. Kontoritarbed — kirjutusmaterjal, asjaajamise raamatud
 2. Post, telefon, telegraaf
 3.
- § 5. Majapidamine:
1. Ruumide üür, maa rent ja maksud
 2. Küte —ahjule japliidilem³ puid, à Kr.....
 3. Valgustus —kg. petrooleumi võikvt. elektrit
 4. Puhastus ja korrashoid
 5. Parandused
 6. Kindlustus tule vastu
 7.
- § 6. Varade soetamine:
1. Hoonete ehitamine
 2. Vallasvara soetamine
- § 7. Ärimaksud ja ärikulud (tähendada missugused):
1. Äritunnistus
 2.
- § 8.

Peatükk VII kokku

P e a t ü k k V I I I.

Valla üldvarandused.

Lit. A. Kinnisvarad.

- § 1. Kinnisvarade soetamine — ostmine, hoonete ehitamine ja kapitaalremondid (tähendada milliste kinnisvarade ostmine või milliste hoonete ehitamine või kapitaalremont, iga kinnisvara eraldi punktina):
1.

pealt	%
§ 3. Kohtukulud	
§ 4. Esinduskulud	
.....	

Peatükk XI kokku

P e a t ü k k X I I .

Ettenägemata kulud.

§ 1. Ettenägemata kuludeks — vähemalt 1½% korralistest tuludest Kr.....

Peatükk XII kokku

Korralsised kulud kokku

ERAKORRALISED KULUD.

§ 1. Erikapitalide ja fondide asutamine ning täiendamine (tähendada milliste kapitalide või fondide):

1.
(Erakorral. tul. § 1 p.....)

§ 2. Kinnisvarade omandamine (tähendada milliste kinnisvarade ja kellelt):

1.
(Erakorral. tul. §..... p.....)

§ 3. Kinnisvarade ehitamine ja kapitaalremondid (tähendada milliste kinnisvarade ehitamine või remont):

1.
(Erakorral. tul. §..... p.....)

§ 4. Asutistele sisseadete soetamine (tähendada milliste asutiste millised sisseadete):

1.
(Erakorral. tul. §..... p.....)

§ 5. Laenude tasumine:

1. Tagavara kapitalile jooksvateks kuludeks 19...../..... a. võetud laenu Kr..... tasumiseks
(Erakorral. tul. § 7 p. 1.)

2.kapitalile
.....19...../..... a. võetud laenu tasuda oleva osa Kr..... tasumiseks
(Erakorral. tul. §.....)

3. 19..... a. saadud laenu tasuda oleva osa Kr..... tasumiseks
(Erakorral. tul. §..... p.....)

§ 6.

Erakorralised kulud kokku

Kulude kogusumma

Küsimusi ja vastuseid.

Küsimus nr. 17. Vallasekretäri taandamisest vallavolikogu koosoleku protokollil kirjutamisel. Kas vallavalitsuse aruannete ja revisjonikomisjoni protokollide arutamisel vallavolikogus peab vallasekretäri asemele määrama teise isiku volikogu koosoleku protokollijaks?

Vastus: Vallaseaduse (RT 32 — 1937) § 32 määrab vallavolikogu koosoleku protokollijaks vallasekretäri, selle erandiga, et vallasekretäri tegevusse ja palgasse puutuvate küsimuste arutamise ja otsustamise ajaks määrab koosoleku juhataja protokollija kas vallavolinikkude või vallaomavalitsuse teenijate hulgast. Vallavalitsuse aruanded ja

revisjonikomisjoni protokollid väljendavad ja kirjeldavad enamasti peamiselt küll vallavanema ja ta abide, kui otsustajate ja korraldajate, tegevust, kuid võivad ühtlasi puudutada ka vallasekretäri tegevust. Seepärast, kui vallavalitsuse aruannete ja revisjonikomisjoni protokollide arutamisel vallavolikogus vallasekretäri tegevust ei puudutata ega arvustata, siis ei võiks olla põhjust vallasekretäri kõrvaldamiseks vallavolikogu koosoleku protokollimisest. Kui aga sealjuures tuleb arutusele ka vallasekretäri tegevus, siis volikogu koosoleku juhataja on õigustatud taandama vallasekretäri volikogu koosoleku protokollimisest.